

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ
ҚАРОРИ**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУДУДИДАГИ СУВ ОБЪЕКТЛАРИНИНГ СУВНИ
МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА САНИТАРИЯ-МУҲОФАЗА ЗОНАЛАРИНИ БЕЛГИЛАШ
ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА**

Дарёлар, сойлар, сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, сув хўжалиги объектлари ҳамда бошқа барча сув манбаларини саноат, қурилиш, транспорт, қишлоқ хўжалиги ва бошқа объектларнинг зарарли таъсиридан муҳофаза қилишни кучайтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Қуйидагилар:

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тартиби тўғрисидаги низом **1-иловага** мувофиқ;

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ишларини амалга ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар **2-иловага** мувофиқ тасдиқлансин.

2. Ўзбекистон Республикаси Сув хўжалиги вазирлиги, Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, манфаатдор вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари тегишли сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ишларини уларнинг устиворлигидан келиб чиқиб ўз маблағлари ҳисобидан амалга оширилишини таъминласинлар.

3. Ўзбекистон Республикаси Сув хўжалиги вазирлиги, Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда ўзлари қабул қилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни бир ой муддатда ушбу қарорга мувофиқлаштирсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг **3-иловага** мувофиқ айрим қарорлари ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари — транспорт вазири А.Ж. Раматов, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг аграр ва озиқ-овқат соҳаларини ривожлантириш масалалари бўйича маслаҳатчиси А.Д. Вахабов ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раиси Б.Т. Қўчқоров зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А. АРИПОВ

Тошкент ш.,
2019 йил 11 декабрь,
981-сон

Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 11 декабрдаги 981-сон қарорига
1-ИЛОВА

**Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва
санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тартиби тўғрисида**

НИЗОМ

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Низом Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тартибини, шунингдек, сув ресурсларининг ифлосланиши, булғаниши ва танқислигининг олдини олиш, сув объектларидан самарали фойдаланиш ва сув ресурсларини оқилона бошқариш учун ушбу зоналарда хўжалик фаолиятини юритиш режимини белгилайди.

2. Ушбу Низомда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

сув объекти — сувлар доимий равишда ёки вақтинча тўпланадиган ва сув режимининг ўзига хос шакллари ва белгилари бўлган табиий (жилғалар, сойлар ва дарёлар) ҳамда сунъий (очиқ ва ёпиқ каналлар, шунингдек, коллектор-дренаж тармоқлари) сув оқимлари, табиий (кўллар, денгизлар, ер ости сувли қатламлар) ва сунъий (сув омборлари, сел сувлари тўпланадиган жойлар, ҳовузлар ва бошқалар) сув ҳавзалари, шунингдек, булоқлар ва бошқа объектлар;

сув хўжалиги объекти — сув ресурсларини тўплаш, бошқариш, етказиб бериш, улардан фойдаланиш, уларни истеъмол қилиш, ажратиб бериш ва муҳофаза қилиш мақсадида сув хўжалиги фаолияти амалга ошириладиган сув объекти;

хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими — жисмоний ва юридик шахсларнинг хўжалик-ичимлик эҳтиёжлари учун сувни манбадан олиш, тозалаш, зарарсизлантириш, узатиш ва сақлаш иншоотлари ҳамда сувни етказиб берувчи ёпиқ қувурли тармоқлардан иборат сув хўжалиги иншоотлар комплекси;

сув сатҳи чизиғи — сув сатҳининг сув объекти ўзани (қирғоқ) билан кесишган чизиғи;

сув объектларини муҳофаза қилиш — сув объектларини сақлаш ва тиклашга қаратилган чора-тадбирлар тизими;

сувни муҳофаза қилиш зонаси — санитария ҳолатини зарур даражада сақлаш, сувнинг ифлосланиши ва булғанишининг ҳамда сув объектларини тупроқ эрозияси маҳсулотлари билан лойқа босишининг олдини олиш, шунингдек, қулай сув режимини ташкил этиш ва ушлаб туриш мақсадида махсус фойдаланиш режими ва хўжалик фаолияти юритиш ўрнатиладиган сув объектларининг ўзанлари ёки атрофига туташ табиий ҳудуд;

сув фонди ерлари — сув объектлари, сув хўжалиги иншоотлари эгаллаган ерлар ва сув объектларининг қирғоқлари бўйлаб ажратилган минтақадаги ерлар;

соҳил бўйи минтақаси — табиий ер усти сув объектлари, шунингдек, фойдаланилаётган, лойиҳалаштирилаётган, қурилаётган ва реконструкция қилинаётган сув хўжалиги объектларининг сувни муҳофаза қилиш зонаси доирасида сув объекти бўйлаб ёки унинг атрофида сув хўжалиги объектларидан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ҳамда сув ресурсларини оқилона бошқариш ва ҳисобини юритиш учун қатъий режим ўрнатиладиган табиий ҳудуд;

санитария-муҳофаза зонаси — ичимлик, маиший ва даволаш-соғломлаштириш мақсадлари учун фойдаланилаётган, лойиҳалаштирилаётган, қурилаётган ва реконструкция қилинаётган сув объектларига туташ, режим асосида муҳофаза этиладиган, уларни санитария-эпидемиологик жиҳатидан ишончлилигини таъминлаш мақсадида ташкил қилинадиган табиий ҳудуд;

санитария-ҳимоя минтақаси — фойдаланилаётган, лойиҳалаштирилаётган, қурилаётган ва реконструкция қилинаётган хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими, шунингдек, минерал сувлар ва бошқа даволаш воситалари манбаларининг санитария-муҳофаза зонаси ичида улардан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ҳамда хўжалик-ичимлик сувини оқилона бошқариш, ҳисобини юритиш учун қатъий режимда ташкил қилинадиган табиий ҳудуд;

ер усти ва ер ости сувларининг ҳосил бўлиш зоналари — дарёларнинг уваларида, ёйилма конусларда, тоғ ёнбағирларининг этакларида ташкил қилинадиган ва муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар;

балиқ хўжалиги зоналари — сув объектларини ёки уларнинг қисмларини ўз ичига оладиган, ноёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган балиқлар ва бошқа сув организмлари турларини сақлаб қолиш, такрор кўпайтириш ва тиклаш учун, шунингдек, балиқ хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиладиган ва муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар.

3. Сув объектларининг булғаниши, ифлосланиши, қуриб қолиши ва тупроқ эрозияси маҳсулотлари билан лойқа босишининг олдини олиш ҳамда уларни бартараф этиш, шунингдек, қулай сув режимини сақлаш, сув объектларидан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш ҳамда таъмирлаш ва тиклаш ишларини олиб бориш учун нормал шарт-

шароит яратиш мақсадида қонунчиликка мувофиқ сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари белгиланади ва улардан соҳил бўйи минтақалари учун ер майдонлари ажратилади.

4. Жисмоний ва юридик шахсларнинг хўжалик-ичимлик ва даволаш-соғломлаштириш эҳтиёжлари учун ишлатиладиган сувларни муҳофаза қилиш учун қонунчиликка мувофиқ сув объектларининг санитария-муҳофаза зоналари белгиланади ва улардан санитария-ҳимоя минтақалари учун ер майдонлари ажратилади.

5. Соҳил бўйи минтақалари ва санитария-муҳофаза зоналари биринчи минтақаларининг ерлари маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари билан хўжалик фаолиятдан олиб қўйилади ҳамда улардан нормал фойдаланиш учун зарур бўлган табиатни муҳофаза қилиш, сув хўжалиги объектларидан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ҳамда сув ресурсларини оқилона бошқариш, ҳисобини юритиш ва бошқа тадбирлар ўтказилишини амалга оширишни таъминлаш мақсадида мансублигига кўра ташкилотларга қонунчиликда белгиланган тартибда берилади.

Табиий сув объектлари бўйича бундай ерлар маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари тасарруфида бўлади.

2-боб. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини ташкил қилиш

6. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари ва соҳил бўйи минтақалари, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-ҳимоя минтақалари лойиҳалар асосида экология ва атроф- муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда давлат геология ва минерал ресурслар органлари, шунингдек, сув хўжалиги объектларидан фойдаланувчи ташкилотларнинг таклифлари бўйича белгиланади.

7. Сувни муҳофаза қилиш зоналарини белгилаш, улардан соҳил бўйи минтақаларини ажратиш, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ва улардан санитария-ҳимоя минтақаларини ажратиш бўйича лойиҳалар (кейинги ўринда лойиҳалар деб аталади):

табиий сув объектлари бўйича — алоҳида ҳар бир шундай сув объекти бўйича;

сув хўжалиги объектлари бўйича — уларни қуриш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш лойиҳалари таркибида ёки алоҳида ишлаб чиқилади.

8. Қуйидагилар лойиҳаларни ишлаб чиқиш бўйича буюртмачилар ҳисобланади:

табиий ер усти сув объектлари бўйича — экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш органлари;

табиий ер ости сув объектлари бўйича — геология ва минерал ресурслар органлари;

сув хўжалиги объектларини қуриш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш лойиҳалари таркибида ишлаб чиқилганда — ушбу лойиҳаларнинг ихтисослашган буюртмачи ташкилотлари;

сув хўжалиги объектлари бўйича алоҳида ишлаб чиқилганда — улардан фойдаланувчи ташкилотлар.

9. Лойиҳалар Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг «Ўздаверлойиҳа» давлат илмий лойиҳалаш институти (кейинги ўринларда «Ўздаверлойиҳа» лойиҳалаш институти деб аталади) томонидан, заруратга кўра, бошқа лойиҳа ташкилотларини жалб қилган ҳолда ишлаб чиқилади.

10. Лойиҳалар дала тадқиқотлари ва топографик изланишлар, гидрологик, гидрогеологик, муҳандислик-геологик, санитария-эпидемиологик, агротехник, тупроқ ва геоботаник маълумотлар, мураккаб геологик ва гидрогеологик шароитли сув объектлари бўйича эса қўшимча илмий-тадқиқот ишлари ҳамда мазкур низом талаблари асосида ишлаб чиқилади ва белгиланган тартибда экспертизадан ўтказилади.

11. Сувни муҳофаза қилиш зоналари ва соҳил бўйи минтақалари, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-ҳимоя минтақаларининг ҳудудларини белгилаш ва ажратиш ишлари буюртмачиларнинг лойиҳа ҳужжатлари асосидаги таклифларига биноан:

туман ва вилоят аҳамиятига эга бўлган сув объектлари бўйича — маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг;

трансчегаравий, вилоятлараро ва алоҳида аҳамиятга эга бўлган сув объектлари, шунингдек, республика аҳамиятига эга бўлган курортлар ва санаторийларнинг минерал сув манбалари ҳамда бошқа даволаш воситалари бўйича — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари билан ташкил этилади.

12. Сув объектларида сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ҳамда ажратиш ишлари қуйидаги кетма-кетликда амалга оширилади:

а) буюртмачи ташкилот томонидан:

сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш учун дастлаб тегишлича экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш органлари, сув хўжалиги органлари, Санэпидқўм органлари, геология ва минерал ресурслар органлари ҳамда Қишлоқ хўжалиги вазирлиги органларининг тақдимномасини (хулосасини) олиш таъминланади;

«Ўздаверлойиҳа» лойиҳалаш институтини шартнома асосида жалб қилган ҳолда сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича лойиҳани белгиланган тартибда ишлаб чиқиш ташкил этилади;

лойиҳа экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш органлари, Санэпидқўм органлари (суви хўжалик-ичимлик ва даволаш-соғломлаштириш мақсадларида ишлатиладиган сув объектлари бўйича), геология ва минерал ресурслар органлари (табиий ер ости сув объектлари бўйича), сув хўжалиги органлари (ер усти сув объектлари бўйича), шунингдек, манфаатдор бошқа ташкилотлардан белгиланган тартибда экспертизадан ўтказилади;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ва ажратиш бўйича таклифлар тайёрланади ҳамда белгиланган тартибда тегишлича маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларига ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақдим қилинади;

б) буюртмачилар томонидан сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ва ажратиш бўйича киритилган таклифлар тегишлича маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда кўриб чиқилади ва тегишли қарор қабул қилинади.

13. Сувни муҳофаза қилиш зонасига киритилган ерлар, дарёлар, қуримайдиган сойлар, сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги объектларининг соҳил бўйи, шунингдек, хўжалик-ичимлик сув таъминоти ва минерал сув манбаларининг санитария-муҳофаза зоналари биринчи минтақасидан ташқари ерлар, фермер хўжаликлари ва бошқа ташкилотлар ҳамда фуқаролардан олиб қўйилмайди ва ушбу Низом талабларига риоя қилинган ҳолда улар томонидан фойдаланилиши мумкин.

14. Буюртмачи ташкилотлар томонидан белгиланган тартибда муҳандислик, ирригация-мелиорация, санитария-техник ва бошқа сув муҳофаза тадбирлари режалаштирилади ва амалга оширилади.

3-боб. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг сувни муҳофаза қилиш зоналарини ва соҳил бўйи минтақаларини белгилаш

15. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари уларнинг бутун периметри бўйича белгиланади ва уларнинг доирасида соҳил бўйи минтақалари ажратилади.

Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг сувни муҳофаза қилиш зонаси таркибига қуйидагилар кирилади:

соҳилнинг 50 йил ичида ювилиши (емирилиши) башорат қилинадиган зона (янги қурилиш чегараланган зона);

сойлик, жарлик, соҳил бўйи қияликлари, қиялиги 5 градусдан кўп бўлган ва нураган ерларни ўз ичига олувчи эрозия жиҳатдан актив зоналар, сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларига бевосита туташиб кетадиган силжувчи ер участкалар;

сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари сув сатҳининг максимал даражага кўтарилиши шароитида вақтинча сув босган зоналар;

доимий сув босган зоналар;

сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг соҳилларидаги ихота дарахтзорлари.

16. Сувни муҳофаза қилиш зонасининг чегаралари жойнинг ўзига хос хусусиятлари эътиборга олинган ҳолда, муваққат сув оқимларининг табиий ва сунъий сув айриғичлари, дарё водийси, йўл-транспорт тармоқлари ва бошқа муҳандислик иншоотлари четларига мос тушган тарзда белгиланади.

17. Сув омборлари сифимларининг сувни муҳофаза қилиш зонаси ички чегараси сувнинг нормал кўтарилган сув сатҳи чизигидан, бошқа сув ҳавзалариники эса ўртача кўп йиллик сув сатҳи чизигидан белгиланади.

Сув омборлари тўғони, сув олиш ва сув чиқариш ҳамда бошқа иншоотлари сувни муҳофаза қилиш зонасининг ички чегараси уларнинг энг чекка контурларидан (чегаралари) белгиланади.

18. Сувни муҳофаза қилиш зоналарининг кенглиги сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг вазифасидан, уларга туташ ерларнинг хусусиятлари ҳамда улардан хўжалик мақсадларида фойдаланиш шароитлари, шунингдек, жойнинг рельефидан келиб чиққан ҳолда, куйидагича бўлиши мумкин:

катта сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари (сифими 1,1 млрд. куб метрдан 10 млрд. куб метргача бўлган) атрофида — 200 — 250 метр;

ўртача сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари (сифими 0,6 дан 1 млрд. куб метргача бўлган) атрофида — 150 — 200 метр;

кичик сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари (сифими 0,2 дан 0,5 млрд. куб метргача бўлган) атрофида — 100 — 150 метр;

жуда кичик сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари (сифими 0,1 млрд. куб метрдан кам бўлган) атрофида — 50 — 100 метр.

Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг сувни муҳофаза қилиш зоналарини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқишда жойлардаги ҳақиқий ҳолатни тўлиқ ўрганган ҳолда сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг юқори чегарасига аниқлик киритилиши мумкин. Бунда сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл қўйилмайди.

19. Сув объектларида балиқ хўжалиги зоналари экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, қишлоқ хўжалиги, сув хўжалиги ва ветеринария органларининг тақдимномасига биноан белгиланган тартибда ташкил этилади.

Балиқчилик хўжаликлари сунъий сув ҳавзаларида сувни муҳофаза қилиш зонасининг кенглиги экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, қирғоқларни мустаҳкамлаш ва ҳимоя қилиш талаблари эътиборга олинган ҳолда, алоҳида ишлаб чиқиладиган лойиҳалар асосида белгиланади.

Балиқ хўжаликлари зоналарида балиқлар ва бошқа сув организмларининг сақлаб қолиниши, такрор кўпайтирилиши ва тикланишига хавф соладиган ҳар қандай фаолият тақиқланади.

Балиқчилик аҳамиятига эга бўлган сув ҳавзаларида (сув омборларида) хўжалик фаолияти сув ҳавзасидан (сув омборидан) фойдаланиш бўйича белгиланган тартибларга риоя қилиш ва ўз фаолиятини таъминлаш учун маблағлар жалб қилиш кафолатланган тарзда сув ҳавзаси эгаси (сув омбори) ва фойдаланувчи ўртасида шартнома тузиш асосида амалга оширилади.

Қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги ташкилотларининг ерларида жойлашган кичик сув ҳавзалари (сув омборлари) атрофидаги сувни муҳофаза қилиш зоналари жойнинг хусусиятидан келиб чиқиб белгиланади ва улардан санитария талабларига риоя қилинган ҳолда фойдаланилади.

20. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг соҳил бўйи минтақасида хўжалик фаолияти қатъий белгиланган режимда юритилади.

Соҳил бўйи минтақаси таркибига сувни муҳофаза қилиш зонаси чегарасидаги чўмилиш жойлари, туристлар учун томоша майдонлари, қирғоқ камарлари, тупроқ силжиши хавфи бўлган ва нурашга мойил ҳудудлар киради.

21. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг соҳил бўйи минтақаларининг энг кам ўлчамлари сув сиғими ҳисобга олинган ҳолда, уларга туташ ерларнинг (ҳайдаладиган ерлар, пичанзор ва бошқалар) турига ва қияликларнинг тиклигига боғлиқ равишда, сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларидан ишончли фойдаланиш талабларидан келиб чиқиб белгиланади.

Соҳил бўйи минтақаларининг энг кичик кенглиги ҳайдаладиган ерлар ва кўп йиллик дарахтзорлар, ўрмонлар ҳамда бутазорларда:

соҳил нишаблиги 3 градусгача бўлганда — 35 — 55 метр;

соҳил нишаблиги 3 градусдан 8 градусгача бўлганда — 55 — 100 метр кенгликда белгиланади.

Соҳил нишаблиги 8 градусдан юқори бўлган ҳолларда соҳил бўйи минтақасининг кенглиги ҳар бир ҳолат учун алоҳида белгиланади.

Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг соҳил бўйи минтақаларини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқишда жойлардаги ҳақиқий ҳолатни тўлиқ ўрганган ҳолда соҳил бўйи минтақалари кенглигининг юқори чегарасига аниқлик киритилиши мумкин. Бунда соҳил бўйи минтақалари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл қўйилмайди.

Барча ҳолатларда, соҳил бўйи минтақасининг ташқи чегараси сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг тегишли сув сатҳи чизигидан бошлаб 20 метрдан кам бўлмаган кенгликда белгиланади.

22. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг ювиладиган участкаларида соҳил бўйи минтақасининг энг кам кенглиги қирғоқнинг 5 — 10 йилда башорат қилинадиган чекиниши миқдори ҳисобга олинган ҳолда кўпайтирилиши керак.

23. Аҳоли пунктлари доирасида сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари соҳил бўйи минтақаларининг ўлчамлари экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, Санэпидқўм органлари, шунингдек, фавқулодда вазиятлар, қурилиш, сув хўжалиги, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва тегишлилиги бўйича бошқа органлар билан келишилган ҳолда аниқ шароитлардан келиб чиқиб белгиланади.

24. Балиқчилик хўжалиги аҳамиятига эга бўлган сув объектлари учун сувни муҳофаза қилиш зонасининг кенглиги ветеринария, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, шунингдек, сув хўжалиги органлари ўртасида келишилади ҳамда қирғоқни мустаҳкамлаш, қирғоқни химоя қилиш ва экология талабларини бузмаслик кафолатланган ҳолда ўрнатилган тартибда белгиланади.

25. Агар ушбу Низомнинг 21 — 23 бандларига мувофиқ белгиланган соҳил бўйи минтақасининг ташқи чегараси сув омбори ва бошқа сув ҳавзаси учун ажратилган сув фонди ерининг чегарасига нисбатан қирғоққа яқин бўлса, соҳил бўйи минтақаси ажратилган сув фонди ерининг чегараси бўйича белгиланади, агар ажратилган ердан нарида бўлса, соҳил бўйи минтақасининг чегараси ажратилган сув фонди ери доирасидан ташқарига чиқиши мумкин.

4-боб. Дарё ва қуримайдиган сойларнинг сувни муҳофаза қилиш зонасини ва соҳил бўйи минтақасини белгилаш

26. Сувни муҳофаза қилиш зоналари улар эгаллаган ҳудудлар кимга тегишли ва ким томонидан фойдаланишидан қатъи назар, доимий ёки вақтинчалик оқимга эга бўлган барча дарёлар ва қуримайдиган сойлар бўйлаб белгиланади.

27. Сувни муҳофаза қилиш зонасига қайирлар, ер ости сувлари сизиб чиққан ер участкалари, тошқин пайтида сув босадиган ер участкалари, қайир юқорисидаги бирламчи террасалар, ўзак қирғоқларининг четлари ва тик қияликлари, дарё водийсига тўғридан-тўғри тушувчи жарликлар, кўчкили ер участкалари, қирғоқларнинг ювилган участкалари киради.

28. Дарёларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналарининг ички чегаралари ўртача кўп йиллик сув сатҳи чизигидан бошлаб қабул қилинади.

29. Дарёлар ва қуримайдиган сойларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналарининг кенглиги геоморфологик, гидрогеологик шароитлар ҳисобга олинган ҳолда, туташ ерлардан

фойдаланиш хусусиятига ҳамда ўртача кўп йиллик сув сарфига кўра қуйидаги ўлчамда қабул қилиниши мумкин:

йирик дарёларда (сув сарфи секундига 100 куб метрдан ортиқ) — 300 — 500 метр;

ўртача дарёларда (сув сарфи секундига 5 куб метрдан 100 куб метргача) — 100 — 300 метр;

кичик дарёларда (сув сарфи секундига 2 куб метрдан 5 куб метргача) — 50 — 100 метр;

жуда кичик дарёларда (сув сарфи секундига 2 куб метргача бўлган қуримайдиган сойлар) — 35 — 50 метр.

Сувни муҳофаза қилиш зонасининг кенглиги дарёнинг бутун узунлиги бўйлаб, унинг ҳар бир бўлагига сув сарфига боғлиқ равишда белгиланади.

Дарёлар ва қуримайдиган сойларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналарини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқишда жойлардаги ҳақиқий ҳолатни тўлиқ ўрганган ҳолда, сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг юқори чегарасига аниқлик киритилиши мумкин. Бунда сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл қўйилмайди.

30. Дарё ва қуримайдиган сойларнинг сувни муҳофаза қилиш зонаси доирасида соҳил бўйи минтақаси ажратиб кўрсатилади.

Бу минтақада хўжалик фаолияти юритиш ва ҳар қандай турдаги қурилиш ишлари тақиқланади, сув хўжалиги объектларини қуриш бундан мустасно.

Дарё ва қуримайдиган сойлар соҳил бўйи минтақасининг кенглиги ўртача кўп йиллик сув сатҳи чизигига кўра аниқланади ҳамда дарёларда уларга туташиб кетган экин майдонларига ва соҳил қиялигига, шунингдек, дарёларнинг сув сарфига боғлиқ равишда қуйидаги ўлчамда белгиланади:

ҳайдаладиган ерлар ва кўп йиллик дарахтзорлар эгаллаган майдонларда соҳил қиялиги 3 градусгача бўлса — 35 — 55 метр, 3 градусдан ортиқ бўлса — 55 — 100 метр;

пичанзор ва яйловларда соҳил қиялиги 3 градусгача бўлса — 25 — 35 метр, 3 градусдан ортиқ бўлса — 35 — 50 метр;

ўрмон ва дарахтзор-чангалзор майдонларда соҳил қиялиги 3 градусгача бўлса — 35 — 55 метр, 3 градусдан ортиқ бўлса — 55 — 100 метр.

Соҳил бўйи минтақасининг энг катта ўлчами емирилувчан (ювилувчан) тупроқларга тегишлидир.

Дарёлар ва қуримайдиган сойларнинг соҳил бўйи минтақаларини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқишда жойлардаги ҳақиқий ҳолатни тўлиқ ўрганган ҳолда соҳил бўйи минтақалари кенглигининг юқори чегарасига аниқлик киритилиши мумкин. Бунда соҳил бўйи минтақалари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл қўйилмайди.

Тоғ дарёлари ва қуримайдиган сойлар учун соҳил бўйи минтақа кенглиги ҳар бир аниқ ҳолатда туташган ерлардан фойдаланиш хусусияти ва уларнинг сув ҳолатига таъсирдан келиб чиққан ҳолда белгиланади.

Аҳоли пунктлари доирасида дарё ва қуримайдиган сойларнинг соҳил бўйи минтақасининг ўлчамлари шаҳарсозлик бош режасини эътиборга олиб, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, Санэпидкўм, фавқулудда вазиятлар, қурилиш, сув хўжалиги, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва тегишлилиги бўйича бошқа органлар, шунингдек, сув хўжалиги объектларидан фойдаланувчи ташкилотлар билан келишилган ҳолда, жойлардаги аниқ шароитлардан келиб чиқиб белгиланади.

5-боб. Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари ҳамда соҳил бўйи минтақаларини белгилаш

31. Сувнинг ҳолатига таъсир кўрсатишнинг олдини олиш мақсадида суви хўжалик-ичимлик ва даволаш-соғломлаштириш мақсадлари учун ишлатиладиган каналлар бўйлаб сувни муҳофаза қилиш зоналари белгиланади, улардан соҳил бўйи минтақалари ажратилади.

Суви хўжалик-ичимлик ва даволаш-соғломлаштириш мақсадлари учун ишлатиладиган каналларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглиги геомофологик,

гидрогеологик шароитлар, уларга туташ ерлардан фойдаланиш хусусияти ҳисобга олинган ҳолда белгиланади ҳамда уларнинг нормал сув сатҳи чизигидан қуйидаги ўлчамларда қабул қилинади:

сув ўтказиш қобилияти секундига 50 дан 100 куб метргача бўлган каналлар учун — 50 — 70 метр;

сув ўтказиш қобилияти секундига 100 дан 150 куб метргача каналлар учун — 70 — 100 метр;

сув ўтказиш қобилияти секундига 150 куб метрдан ортиқ бўлган каналлар учун — 100 — 150 метр.

Суви хўжалик-ичимлик ва даволаш-соғломлаштириш мақсадларида ишлатиладиган каналлар бўйлаб сувни муҳофаза қилиш зоналарини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқишда жойлардаги ҳақиқий ҳолатни тўлиқ ўрганган ҳолда, сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг юқори чегарасига аниқлик киритилиши мумкин. Бунда сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл қўйилмайди.

Ушбу минтақаларга насос станциялар, сув олувчи бошқа машина ва механизмлар ўрнатиш, сув олиш ва сув ташлаш иншоотларини қуриш фақат сув хўжалиги органлари, тозаланган оқава сувларини ташлаш ҳолатларида эса қўшимча равишда экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, Санэпидқўм органлари ҳамда улардан фойдаланувчи ташкилотларнинг руҳсатномаси билан амалга оширилиши мумкин.

32. Суви суғориш ва техник эҳтиёжлар учун ишлатиладиган сув хўжалиги объектлари, жумладан каналлар, икки ва ундан ортиқ фермер хўжаликлари ва бошқа ташкилотларга хизмат кўрсатадиган суғориш тармоқлари, барча коллектор-дренаж тармоқлари бўйлаб, шунингдек, бошқа сув хўжалиги иншоотлари атрофларида улардан фойдаланиш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ҳамда сув ресурсларини оқилона бошқариш, ҳисобини юритиш ва бошқа тадбирлар ўтказилишини таъминлаш мақсадида фақат соҳил бўйи минтақалари белгиланади.

33. Соҳил бўйи минтақаларини белгилашда:

каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари сувини ер усти сув оқимлари билан ифлосланишидан, уларнинг ўзанларини лойка босишдан, ён қияликлари (деворлари)нинг ювилиш ва ўпирилиш (кўчиш) жараёнидан, сувнинг ҳолатига таъсир этувчи бошқа ҳаракатлардан ҳимоя қилишни;

каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқларидан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ҳамда сув ресурсларини оқилона бошқариш ва ҳисобини юритиш, ўзанларни тозалашда чиққан тупроқларни жойлаштириш, шунингдек, шамол эрозиясига учраган ҳудудларда ихотазорлар ташкил қилишни назарда тутиш лозим.

Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари шаҳарлар, туманлар марказлари ва қишлоқ аҳоли пунктлари ичидан ўтган ҳолларда уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ишларини амалга ошириш жараёнида чиқарилган тупроқлар ушбу ҳудудлардан техникалар ёрдамида чиқариб ташланади ҳамда тупроқ уюмларини жойлаштириш учун соҳил бўйи минтақасига қўшимча ер майдони ажратилмайди.

34. Соҳил бўйи минтақаларининг ички чегаралари каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқларининг нормал сув сатҳи чизигидан бошлаб белгиланади. Ташқи чегараси эса улардан фойдаланиш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ишларини амалга ошириш, сув ресурсларини бошқариш ва ҳисобини юритиш учун автотранспорт, техника, машина ва механизмларнинг ҳаракатланишига йўл бўлишни, ўзанларни тозалашдан чиқадиган тупроқларни жойлаштириш ҳамда шамол эрозиясига қарши курашиш учун ихотазорларни барпо қилишни эътиборга олган ҳолда, ажратилган ерларнинг чегарасига мувофиқ бўлиши лозим.

35. Соҳил бўйи минтақаси ҳамда каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, бошқа сув хўжалиги объектлари учун ажратиладиган ер участкалари кенлиги уларнинг намунавий қирқимлари, шунингдек, қуриш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш

ишлари лойиҳаларига кўра ҳамда уларнинг ҳақиқий ҳолатини жойида ўрганган ҳолда ер ажратишнинг амалдаги қоидаларига мувофиқ белгиланади.

Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари соҳил бўйи минтақаси кенглигининг энг кам ўлчами:

умумий чуқурлиги 0,75 — 2 м бўлган икки ва ундан ортиқ фермер хўжаликлари ва бошқа ташкилотларга хизмат кўрсатадиган суғориш тармоқлари нормал сув сатҳи чизиклари бўйлаб камида 5 метр;

умумий чуқурлиги 2 — 5 метр бўлган каналлар ва коллектор-дренаж тармоқлари нормал сув сатҳи чизиклари бўйлаб камида 6,5 — 9 метр;

умумий чуқурлиги 5 — 10 метр ва ундан ортиқ бўлган каналлар ва коллекторлар нормал сув сатҳи чизиклари бўйлаб камида 9,5 — 12 метр белгиланади.

Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари соҳил бўйи минтақалари кенглигининг энг кам ўлчамлари уларнинг бўйида мавжуд бўлган ва янгидан жойлаштириладиган тупроқ уюмлари, шунингдек, ташкил қилинадиган ихотазорлар ва бошқа хусусиятларни эътиборга олиб соҳил бўйи минтақаларини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқишда кўпайтирилиши ва аниқлик киритилиши мумкин. Бунда соҳил бўйи минтақалари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл қўйилмайди.

Темир-бетон лотокли суғориш тармоқларидан фойдаланиш, сувни бошқариш ва ҳисобини юритиш ҳамда уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ишларини амалга ошириш учун бир тарафи бўйлаб 4,5 метр, иккинчи тараф бўйлаб эса 1 метр кенликда соҳил бўйи минтақаси ажратилади.

36. Мураккаб геологик ва гидрогеологик ерлардан ўтувчи каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги объектларининг соҳил бўйи минтақалари қўшимча илмий-тадқиқот ишлари асосида белгиланади.

37. Шаҳарлар, туманлар марказлари ва қишлоқ аҳоли пунктлари доираларида каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги объектлари соҳил бўйи минтақаларининг ўлчамлари шаҳарсозлик бош режасини эътиборга олиб, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, Санэпидкўм, фавқулудда вазиятлар, қурилиш, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, сув хўжалиги ва тегишлилиги бўйича бошқа органлар, шунингдек, сув хўжалиги объектларидан фойдаланувчи ташкилотлар билан келишилган ҳолда, аниқ шароитлардан келиб чиқиб белгиланади.

38. Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги объектларининг соҳил бўйи минтақаларини белгилаш бўйича лойиҳа ҳужжатларида кўрсатилган ҳудудлар белгиланган тартибда тегишлича улардан фойдаланувчи сув хўжалиги ва бошқа ташкилотларга ҳамда сув истеъмолчилари уюшмаларига ажратиб берилади.

6-боб. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти манбаларининг санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш

39. Барча фойдаланилаётган, лойиҳалаштирилаётган, қурилаётган ва реконструкция қилинаётган хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимларининг санитария-эпидемиологик жиҳатидан ишончлилигини таъминлаш мақсадида сув манбаларининг ҳамда хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоотларининг санитария-муҳофаза зонаси ва санитария-ҳимоя минтақаси белгиланади.

Хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими объектлари атрофида санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-ҳимоя минтақалари, минерал сувлар ва бошқа даволаш воситалари атрофида эса санитария-муҳофаза зоналари тегишлилиги бўйича белгиланади ва ажратилади.

40. Ер усти ва ер ости сув манбаларининг хўжалик-ичимлик сув таъминоти учун сув олиш жойларидаги санитария-муҳофаза зонаси уч минтақадан иборат:

биринчи минтақа — қатъий тартибли минтақа;

иккинчи ва учинчи минтақалар — хўжалик фаолияти чекланган тартибли минтақалар.

41. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти манбаларининг санитария-муҳофаза зонаси биринчи минтақасининг чегаралари сув олиш жойларидан қуйидагича масофада белгиланади:

а) дарё ва каналлар учун:
оқим бўйлаб юқорига — камида 200 метр;
оқим бўйлаб қуйига — камида 100 метр;
сув олиш жойига туташиб кетувчи соҳил бўйлаб ёз-куз ойларидаги сув сатҳи чизиги бўйича камида 100 метр;

қарама-қарши соҳил томон йўналишда:
дарё ва каналлар кенглиги 100 метрдан кам бўлганда — ёз-куз ойларидаги сув сатҳи чизигидан уларнинг ўзани бўйлаб 50 метр;
дарёлар ва каналлар кенглиги 100 метрдан кўп бўлганда — уларнинг ўзани бўйлаб кенглиги камида 100 метр минтақа;

б) сув омборлари ва қўллар учун:
акватория бўйича барча йўналишларда — камида 100 метр;
сув олинадиган жойга туташиб кетувчи соҳил бўйича сув омборида — нормал кўтарилган сув сатҳи чизигидан, қўлда ёз-куз мавсумидаги сув сатҳи чизигидан камида 100 метр.

42. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти манбаларининг санитария-муҳофаза зонасининг иккинчи минтақаси чегаралари қуйидагича белгиланади:

а) дарё ва каналлар учун:
оқим бўйлаб юқорига, шу жумладан ирмоқлар, — дарё ва каналлар кенглиги ва узунлиги бўйича сув оқими ўртача тезлигидан ҳамда ёз-куз мавсумида сув сатҳининг ўртача ойлик сув сарфи 95 фоиз таъминланганда, сувнинг минтақа чегарасидан сув олиш жойигача оқиб келиш вақтидан келиб чиққан ҳолда камида 3 сутка;

оқим бўйлаб қуйига — биринчи минтақа чегарасидан камида 250 метр;
ён томондаги чегаралар — ёз-куз мавсумидаги сув сатҳи чизигида текис рельефда 500 метр, тоғли рельефда — дарё ёки канал томонга қараган биринчи қияликнинг юқорисигача, лекин қиялама нишабликда 750 метрдан ва тик қияликда 1000 метрдан кўп бўлмаган;

б) сув омборлари ва қўллар учун:
акватория бўйлаб барча йўналишларда шамоллар сони сув олиш жойига томон 10 фоизгача бўлганда 3 километр масофагача, шамоллар сони 10 фоиздан ортиқ бўлганда 5 километргача;

ён томондаги чегаралар — сув омборида нормал кўтарилган сув сатҳи ва қўлда сувнинг ёз-куз мавсумидаги сув сатҳи чизигидан текис рельеф бўлганда 500 метр масофада, тоғлик рельефда — сув омбори ёки қўлга қараган биринчи қияликнинг юқорисигача, лекин ётиқроқ қияликда 750 метрдан ва тикроқ қияликда 1000 метрдан кўп бўлмаган.

43. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти манбалари санитария-муҳофаза зонасининг учинчи минтақаси чегаралари дарё ва каналлар оқими бўйлаб юқорига ва қуйига ёки иккинчи минтақа учун бўлганидек, сув омбори ва қўлларнинг акваторияси бўйлаб барча томонларга, ён томондаги чегаралар — сув айиргич бўйлаб, бироқ дарё ва каналлар ёки сув омборлари ва қўллардан 3 — 5 километрдан кўп бўлмаган масофада бўлиши керак.

44. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер ости манбаи санитария-муҳофаза зонасининг биринчи минтақаси чегаралари яқка сув олиш жойидан (тик қудуқ, кон қудуғи, сув йиғич) ёки гуруҳли сув олишда энг чеккадаги сув олиш иншоотидан бошлаб қуйидагича масофада белгиланиши керак:

муҳофаза қилинган ер ости сувларидан фойдаланилганда — 30 метр;
етарлича муҳофаза қилинмаган ер ости сувларидан фойдаланилганда — 50 метр;
инфилтрацион сув олиш жойларида сув манбаининг юзасидан камида 150 метр;
ўзан ости сув олиш жойларида ёки инфилтрацион сув олиш жойини таъминловчи участкада — ушбу Низомнинг 43-бандига мувофиқ сув таъминоти ер усти манбаининг биринчи минтақаси зонасига ўхшаш;

ер ости сувлари захиралари ёпиқ типдаги инфилтрацион иншоотдан сунъий равишда тўлдирилганда — 50 метр, очиқ типда — 100 метр.

45. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер ости манбаи санитария-муҳофаза зонаси иккинчи минтақасининг чегараси иқлим районларига ва микроб билан ифлосланишининг сув олиш жойига қадар 100 дан 300 суткагача силжиши ҳисобга олинган ҳолда муҳофазаланганлигига кўра белгиланади.

46. Ушбу зонанинг учинчи минтақа чегараси сувнинг кимёвий ифлосланиши сув олиш жойига силжиши вақтига кўра аниқланади. У сув олиш жойидан фойдаланишнинг қабул қилинган муддатидан ортиқ бўлиши, лекин 25 йилдан кам бўлмаслиги керак.

Сув сақлайдиган қатламнинг инфилтрацион таъминот шароитида санитария-муҳофаза зонасининг иккинчи ва учинчи минтақаларини ушбу Низомнинг 42 ва 43-бандларига мувофиқ сув таъминоти ер усти манбаининг иккинчи ва учинчи минтақалари чегараларига мутаносиб равишда қабул қилиш керак.

47. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоотлари (насос станциялари, сувни тайёрлаш станциялари, сиғимлар) санитария-муҳофаза зоналари биринчи минтақа чегарасидан ва унинг атрофида санитария-ҳимоя минтақаси (кўриқлаш зонаси)дан иборат бўлиши керак.

48. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоотлари худуди санитария-муҳофаза биринчи минтақасининг чегараси майдоннинг ўраб олинишига мос келади ва қуйидаги масофада бўлиши керак:

тоза сув сиғимлари деворидан, филтрлардан, контактли ёритгичлардан — камида 30 метр масофада;

қолган бошқа иншоотлардан ва хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимлари минорасидан камида 15 метр масофада.

49. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти манбаи санитария-муҳофаза зонасининг иккинчи минтақаси ташқарисида жойлашган хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимлари иншоотларининг тўсиқлари атрофидаги санитария-ҳимоя минтақаси камида 100 метр кенгликка эга бўлиши керак.

50. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими бўйлаб санитария-ҳимоя минтақалари белгиланади, уларнинг кенлиги энг чеккадаги сув тармоғидан бошлаб ҳисобланади:

сув тармоғи қурилиши тугалланган худудда қуруқ тупроққа ётқизилганда — диаметри 1000 миллиметргача бўлганда камида 10 метр ва диаметри ундан катта бўлганда камида 20 метр, нам тупроқда — диаметридан қатъи назар, камида 50 метр;

қурилиш ишлари амалга оширилган худудда Санэпидқўм ҳамда экология ва атроф-муҳит муҳофазаси органлари билан келишилган ҳолда, минтақа кенлигининг юқорида кўрсатиб ўтилган ўлчамларини камайтиришга йўл қўйилади.

7-боб. Даволаш-соғломлаштириш мақсадлари учун фойдаланиладиган минерал сув манбаларининг санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш

51. Аҳолини даволаш ва маданий-соғломлаштириш мақсадларида фойдаланиладиган минерал сув манбалари, шифобахш балчиқ олинадиган жойлар, минерал кўллар атрофида даволаш манбаларининг табиий физик ва кимёвий хоссаларини сақлаш, шунингдек, уларни бузилишдан, ифлосланишдан ҳамда камайиб кетишидан асраш мақсадида санитария-муҳофаза зоналари белгиланади.

Бир ёки бир-бирига боғлиқ бир неча минерал сув конларидан, аралаш чўмилиш жойларидан ва бошқа табиий даволаш воситалардан фойдаланилганда улар учун ягона санитария-муҳофаза зонаси белгиланиши мумкин.

52. Санитария-муҳофаза зонаси қатъий тартибли, чекланган ва кузатув каби уч зонага бўлинади.

53. Биринчи зона минерал сувлар юзага чиқадиган, шифобахш балчиқ конлари, минерал кўллар, сувидан даволаш мақсадларида фойдаланиладиган кўрфазлар, чўмилиш жойлари, шунингдек, денгизнинг соҳил бўйи минтақаси ва чўмилиш жойларига туташиб кетувчи, кенлиги камида 100 метрли худудни қамраб олади.

54. Иккинчи зона:

ер усти сувларнинг минерал сувлар юзага чиқадиган жойга, шифобахш балчик конларига, минерал кўллар ва кўрфазларга, минерал манбалар ҳосил қилишда иштирок этувчи минерал ва чучук сув циркуляцияга учрайдиган ер юзасидан унча чуқур бўлмаган жойларга томон оқиши юз берадиган ҳудудни;

минерал сувлар ва шифобахш балчиқлар табиий ҳамда сунъий сакланидиган жойларни;

санаторий-курорт ва дам олиш ташкилотлари жойлашган ҳудудни, шунингдек, лойиҳа ҳужжатларига кўра истироҳат боғлари, ўрмон-парклар ва бошқа кўкаламзор жойлар барпо қилиш мўлжалланган ҳудудларни қамраб олади.

Бундай ерларни курортнинг санитария-муҳофаза зонаси учун назарда тутилган қоидаларга риоя қилинмаган ҳолда фойдаланиш минерал сув ва шифобахш балчиқларнинг ифлосланиши, улар таркибининг ўзгариши ёки миқдорининг камайиб кетиши ёхуд табиий даволаш воситаларининг ёмонлашувиغا олиб келиши мумкин.

55. Учинчи зона (унинг ташқи чегаралари санитария-муҳофаза зонаси чегаралари билан мос тушади) гидроминерал ресурслар тўйинадиган ва шаклланидиган теваарак-атрофдаги барча ҳудудлар ва улар атрофидаги ўрмон дарахтзорларни, шунингдек, санитария-муҳофаза зонаси учун белгиланган қоидаларга амал қилмаган ҳолда хўжалик мақсадларида фойдаланилиши минерал сув ва шифобахш балчик конларининг гидрогеологик режимига, санитария ва ландшафт-иқлим шароитларга салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ҳудудларни ўз ичига олади.

8-боб. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарида хўжалик фаолиятини юритиш тартиби

56. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарига кирган ерлар, соҳил бўйи ва санитария-ҳимоя минтақаларидан ташқари ерлар ушбу ерлардан фойдаланувчи ҳамда ижарачилардан олиб қўйилмайди, улар томонидан ушбу Низом талабларига риоя қилинган ҳолда фойдаланилади.

57. Маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг қарори билан:

дарёлар ва қуримайдиган сойларнинг соҳил бўйи минтақалари экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда бошқа тадбирлар ўтказилишини таъминлаш, шунингдек, ер участкаларидан самарали фойдаланиш мақсадида ердан фойдаланувчи ҳамда ижарачиларга;

сув хўжалиги объектларининг соҳил бўйи минтақалари ушбу объектлардан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш, сув ресурсларини оқилона бошқариш ва ҳисобини юритиш, шунингдек, экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва бошқа тадбирлар ўтказилишини таъминлаш ҳамда ер участкаларидан самарали фойдаланиш мақсадида ушбу объектлардан фойдаланувчи ташкилотларга берилади.

58. Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқларининг соҳил бўйидаги тупроқ уюмлари эгаллаган майдонлар улардан фойдаланувчи ташкилотлар билан келишилган ҳолда фуқаролар, фермер ва деҳқон хўжаликлари ҳамда бошқа ташкилотларга ўз маблағлари ҳисобидан тупроқ уюмларини олиб ташлаш ёки текислаш ишларини бажариб, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш, шунингдек, тупроқ уюмларини қурилиш материаллари сифатида ишлатиш учун муддатли (вақтинча) фойдаланишга ёки ижарага шартнома асосида берилиши мумкин.

59. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ва минерал сувлар манбалари санитария-муҳофаза зоналарининг биринчи минтақалари ер участкалари билан биргаликда сув олиш ва бошқа иншоотлар қуриш учун белгиланган тартибда бу иншоотлардан фойдаланувчи ташкилотларга фойдаланишга берилади.

60. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, дарёлар, қуримайдиган сойлар, шунингдек, суви хўжалик-ичимлик сув таъминоти эҳтиёжлари учун ишлатиладиган каналларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналарида қуйидагилар тақиқланади:

ўсимликлар зараркундалари ва касалликларига, бегона ўтларга қарши ишлатиладиган заҳарли кимёвий воситаларнинг ҳар қандай турини қўллаш ва кўмиш;

заҳарли кимёвий воситалар, пестицидлар, гербицидлар ва минерал ўғитлар сақланадиган омборлар, заҳарли кимёвий воситалар аппаратларини тўлдирадиган майдончалар, авиация-кимё ишларини олиб бориш учун учуш-қўниш йўллари қуриш;

марказлашган канализация тармоқлари бўлмаган янги уй-жойлар ва туристик комплексларни қуриш;

канализация-тозалаш иншоотларини ва оқава сувларнинг турли хил сифимларини (тўплагичларини) қуриш;

янги қабристонларни жойлаштириш ва мавжудларига янги майитларни қўйиш;

чорвачилик ва паррандачилик фермалари, нобуд бўлган ҳайвонлар, чорва моллари, паррандалар ва балиқларни кўмиш жойларини қуриш;

чиқинди, шу жумладан кимёвий ва радиоактив моддаларни ишлаб чиқариш чиқиндиларини жойлаштириш, шунингдек, суюлтирилган гўнгдан суғоришда фойдаланиш;

транспорт воситалари ва бошқа техникалар учун тўхташ жойлари, ёнилғи-мойлаш материаларини қўйиш шахобчалари, тузатиладиган, ювиладиган ва техник қаровдан ўтказиладиган жойлар қуриш;

қор қоплами устидан ўғит солиш, таркибида маҳаллий гўнг бўлган оқава сувларни зарарсизлантормасдан ўғит сифатида фойдаланиш, шунингдек, тозаланмаган саноат ва хўжалик-маиший оқава сувларни ташлаш;

чорва молларини тартибсиз ўтлатиш, айниқса жарлик-ботқоқ жойларда, яйловларни пайҳон қилиш;

дарахт ва буталарни кесиш, ўрмонни парваришлаш учун кесиш ва санитария кесиш бундан мустасно.

Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, дарёлар ва қуримайдиган сойлар ҳамда ер ости чучук сув ҳосил бўладиган ҳудудларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналарида сувнинг ҳолатига таъсир кўрсатувчи қурилиш, қовлаш, қирғоқларни мустаҳкамлаш ва портлатиш ишларини олиб бориш, фойдали қазилмалар ва сув ўтларини олиш, уларни қайта ишлаш, қувурли тармоқлар ва коммуникация кабелларини ётқизиш, бурғилаш, қишлоқ хўжалиги ва бошқа ишларни бажариш экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, Санэпидқўм ва Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳамда фавқулодда вазиятлар ва сув хўжалиги органлари билан келишилган ҳолда фақат маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг рухсати бўйича амалга оширилади.

Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг тегишли сув сатҳлари чизигидан 2 километр масофагача авиация ёрдамида қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ва ўрмон фонди ерларига зарарли кимёвий воситаларни сепиш тақиқланади.

61. Соҳил бўйи минтақаси доирасида ушбу Низомнинг **60-бандида** белгиланган чеклашларга қўшимча равишда қуйидагилар таъқиқланади:

экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда сув хўжалиги органлари, шунингдек, сув хўжалиги объектларидан фойдаланувчи ташкилотлар розилигисиз ҳамда маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари рухсатсиз қишлоқ хўжалиги экинлари етиштириш (ёш дарахт қаторлари орасига экилган вақтинчалик экинлар бундан мустасно);

органик ва минерал ўғитларни сақлаш ва қўллаш;

чорва молларини боқиш ва уларни сақлаш жойларини ташкил этиш;

ҳар қандай турдаги доимий ва вақтинчалик бино ва иншоотлар, шу жумладан молхона, ўтинхона, ҳожатхона ва бошқалар қуриш (сув хўжалиги иншоотларини қуриш бундан мустасно);

маҳсус ажратилган жойлар ташқарисида палаткалар шаҳарчасини қуриш, кайиқлар боғлаб қўйиладиган жойлар қилиш;

минерал ўғитлардан бўшаган идишларни сақлаш ва йўқ қилиш;

минерал ўғитларни транспортда ташиш ва сепишда қўлланилган идишлар, машина ва асбоб-ускуналарни тозалаш ва ювиш;

жун, каноп ва тери ювиш.

Ушбу банд қоидалари канализация тизимига ёки фильтрациядан химояланган ўраларга уланган, аввалдан мавжуд уй-жойлар, оммавий дам олиш ҳудудлари ва туристик мажмуалар учун тадбиқ этилмайди.

62. Дарё ўзанларини ўзгартириш, улардан фойдали қазилмалар қазиб олиш ва сув объектлари ҳолатига таъсир қиладиган бошқа ишларни бажаришга фақат фавқулодда вазиятлар, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда сув хўжалиги органларининг, шунингдек, давлат геология ва минерал ресурслар органларининг рухсатномаси белгиланган тартибда олингандан сўнг йўл қўйилади.

63. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти ва ер ости манбалари санитария-муҳофаза зонасининг биринчи минтақаси ҳудудида, шунингдек, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоотлари санитария-муҳофаза зонасининг биринчи минтақаси ҳудудида қуйидагилар тақиқланади:

хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими асосий иншоотларидан ташқари қурилишнинг барча турлари;

уй-жой ва жамоат биноларини жойлаштириш, одамларнинг, шу жумладан хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимида ишловчи ходимларнинг яшаши;

хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоотларига хизмат кўрсатувчи қувурлардан ташқари бошқа мақсадлар учун мўлжалланган қувурларни ўрнатиш;

оқава сувларни ер усти сув манбаларига чиқариш, чўмилиш, чорва молларни суғориш ва боқиш, балиқ овлаш, зарарли кимёвий воситалар, пестицидлар, гербицидлар, минерал ва органик ўғитлар қўллаш, сақлаш ва кўмиш, транспорт воситаларини ювиш;

барча бинолар сувни чиқариб ташлашнинг энг яқин канализация тизимига уланган, оқава сувларни тозалаш иншоотлари биринчи минтақа ташқарисига жойлашган бўлиши керак, канализация мавжуд бўлмаган тақдирда, санитария талаблари ҳисобга олинган ҳолда сув фильтрация бўлмайдиган (сизмайдиган) ҳандаклар қазилиши керак;

ер усти сув оқимини биринчи минтақа ташқарисига чиқариш таъминланиши керак;

дарахтларни санитария мақсадида кесиш ва уларни парвариш қилишга йўл қўйилади.

64. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти ва ер ости манбалари санитария-муҳофаза зонаси иккинчи минтақаси ҳудудида, шунингдек, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоотлари санитария-ҳимоя минтақаси доирасида қуйидагилар тақиқланади:

ҳудуднинг маиший чиқиндилар, маҳаллий гўнг, саноат ва қурилиш чиқиндилари, маиший оқавалар ва бошқалар билан ифлосланиши;

захарли кимёвий моддалар ва минерал ўғитлар, ёнилғи-мойлаш материаллари, ўра-чуқурлар, шлам сақланадиган жойлар ва хўжалик-ичимлик сув таъминоти манбаларининг кимёвий ифлосланишига олиб келувчи бошқа иншоотларни жойлаштириш;

нобуд бўлган ҳайвон, парранда ва балиқлар кўмиладиган жойлар, қабристонлар, ассенизация ва филтрлаш далалари, суғориладиган ер участкалари, маҳаллий гўнг сақланадиган жойлар, силос сақланадиган чуқурлар, чорвачилик ва паррандачилик ташкилотларини, хўжалик-ичимлик сув таъминоти манбаларининг микроб билан ифлосланишига олиб келувчи бошқа иншоотларни жойлаштириш;

бевосита тошқин хавфи бўлган даврда музлаган ёки қор билан қопланган далага ўғит солиш, ўғитларни авиация ёрдамида сепишда сочилиб кетишига йўл қўйиш;

қум ва шағал қазиб олиш, шунингдек, ўзан тубини чуқурлаш ишлари олиб бориш;

санитария-муҳофаза зоналари биринчи минтақасининг ташқи чегараларидан 500 метр масофада чорва моллари, шунингдек, парранда ва балиқ боқиш.

65. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти ва ер ости манбаларининг санитария-муҳофаза зонаси учинчи минтақаси ҳудудида экология ва атроф-муҳит муҳофазаси ҳамда Санэпидкўм органлари билан келишиб амалдаги санитария нормалари, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш талабларига риоя қилган ҳолда, хўжалик фаолияти ва бошқа фаолият билан шуғулланишга рухсат берилади.

66. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимининг санитария-ҳимоя минтақалари зоналарида ҳожатхоналар, ювунди ўралар, маҳаллий гўнг сақланадиган жойлар, ахлатхоналар

хамда тупроқ ва ер ости сувларининг ифлосланиши учун шароит яратувчи бошқа иншоотлар бўлмаслиги керак.

Чиқиндихоналар худудида, ассенизация ва филтрлаш далалари, қабристонлар, нобуд бўлган ҳайвонлар, парранда ва балиқлар кўмиладиган жойларда хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимини қуриш тақиқланади.

67. Минерал сув манбалари, шифобахш балчиқ конлари, минерал кўлларнинг санитария-муҳофаза зоналари доирасида тупроқ, сув, ҳавони ифлослантирувчи, ўрмонлар ва бошқа дарахтзорларга зарар етказувчи, эрозия жараёнлари ривожланишига олиб келувчи ҳамда сувнинг табиий даволаш хоссаларига ва худуднинг санитария аҳволига салбий таъсир кўрсатувчи барча ишлар тақиқланади.

Санитария-муҳофаза зоналарида табиий даволаш воситаларининг зарур даражасидаги санитария ҳолатини таъминловчи, шунингдек, даволаниш ва дам олиш учун қулай шароитлар яратувчи санитария-соғломлаштириш ҳамда бошқа чора-тадбирлар амалга оширилади.

68. Биринчи зона худудида:

табиий даволаш воситаларидан фойдаланиш билан бевосита боғлиқ бўлмаган фуқароларнинг доимий ёки вақтинча яшашлари;

бино ва иншоотлар қуриш, кон қазилар ва тупроқ ишлари бажарилиши;

манбанинг табиий даволаш хоссаларига ва худуднинг санитария ҳолатига зарарли таъсир кўрсатиши мумкин бўлган бошқа ҳаракатларни қилиш тақиқланади.

69. Иккинчи зона худудида:

аҳолининг даволаниши ва дам олиши билан боғлиқ бўлмаган бино ва иншоотлар қуриш;

курортнинг ривожланиши ва ободончилиги бевосита боғлиқ бўлмаган кон ишлари ва бошқа ишларни бажариш;

шимувчи қудуқлар қуриш;

суғориладиган ва ер ости фильтрация майдонлар, қабристонлар, нобуд бўлган ҳайвонлар, парранда ва балиқлар кўмиладиган ва чорва моллари оммавий ҳайдаб ўтиладиган жойларни ташкил қилиш;

ўсимликлар зараркунандалари ва касалликларига қарши кураш мақсадида захарли кимёвий воситаларни қўллаш;

яшил дарахтзорларни чопиб ташлаш (ўрмонни парвариш қилиш учун кесиш ва санитария кесишларидан ташқари) ҳамда ер участкалари, ўрмонлар ва сув ҳавзаларидан даволаш воситалари сифатининг ёмонлашувиға ёки уларнинг камайишиға олиб келиши мумкин бўлган ҳар қандай фаолият тақиқланади.

70. Учинчи зона худудида экология ва атроф-муҳит муҳофазаси ҳамда Санэпидқўм органлари билан келишган ҳолда, табиий даволаш воситаларига ва худуднинг санитария ҳолатига салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлмаган барча иш турларига йўл қўйилади.

71. Маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари экология ва атроф-муҳит муҳофазаси ҳамда Санэпидқўм органларининг тавсияси билан маҳаллий санитария-гигиена шароитларини ҳисобга олган ҳолда, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими объектлари сувни муҳофаза қилиш зоналарида хўжалик фаолиятиға қўшимча чекловлар қўйиши мумкин.

9-боб. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини келишиш ва тасдиқлаш тартиби

72. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ушбу Низомға **1-иловадаги** схемаға мувофиқ амалға оширилади.

73. Буюртмачи:

лойиҳани ишлаб чиқиш учун белгиланган тартибда техник топшириқ тайёрлайди, уни экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, Санэпидқўм (санитария-муҳофаза зонаси бўйича), қурилиш ва Қишлоқ хўжалиги вазирлиги (объект шаҳарлар, туманлар марказлари ва қишлоқ аҳоли пунктлари худудидан ўтганда) органлари билан келишади ва уни тасдиқлайди;

«Ўздаверлойиҳа» давлат илмий лойиҳалаш институти билан лойиҳани ишлаб чиқиш бўйича белгиланган тартибда шартномани расмийлаштиради.

74. «Ўздаверлойиҳа» давлат илмий лойиҳалаш институти:

сув хўжалиги, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимининг ривожланишини ҳисобга олган ҳолда, улардан фойдаланиш бўйича амалдаги нормативларга, атроф-муҳит муҳофазаси ҳамда ер тузишнинг худудий схемалари ва комплекс дастурларига, тегишли жойнинг шаҳарсозлик бош режаси, шунингдек, мазкур низомга амал қилади;

сув иншоотлари жойлашган ерларнинг ҳамда ер ости сувлари сатҳи тушган ва кўтарилган зона доирасидаги туташиб кетган худуднинг зоогеографик, ов қилиш хўжалиги, сув хўжалиги, геоботаник, тупрок, ўрмон хўжалиги, гидрогеологик хусусиятини ўрганади;

хўжалик-ичимлик сув таъминоти манбаи акваториясининг ихтиологик, балик хўжалиги, гидрогеологик, гидробиологик, гидрокимёвий хусусиятини ўрганади (сув олиш иншооти створидан 2 километр юқори ва 2 километр куйи зона ҳажмида);

санитария-эпидемиологик вазият, шунингдек, флора ва фаунанинг алоҳида муҳофаза этиладиган турлари, сув иншоотлари таъсири зонасида жойлашган табиат ёдгорликлари, кўриқхоналар тўғрисидаги маълумотларни тўплайди ва ўрганади;

сувнинг ифлосланиши ва булғанишининг олдини олиш, унумдор ер майдонларини ва худуднинг мавжуд тузилишини энг кўп даражада сақлаб қолиш, емирилиш жараёнларини, ернинг ботқоқланишини ва бошқа зарарли таъсирларни тўхтатиш ҳисобга олинган ҳолда, сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ҳамда амалдаги норма ҳамда қоидаларни қўллаш имкониятларини ўрганади ва текширади;

сувнинг ҳолатига салбий таъсир кўрсатувчи иншоотлар рўйхатини аниқлайди;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари, шунингдек, соҳил бўйи ва санитария-ҳимоя минтақаларининг чегараларини режали-картография асосга туширади ҳамда участка ва ер-сувнинг тартиби ҳисобга олинган ҳолда умумий майдонни аниқлайди. Режали-картография асосида сувни муҳофаза қилиш зонаси ва унга туташиб кетган участка чегарасида олдин турли эҳтиёжлар учун ажратилган барча участкалар чегараси кўрсатилади;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарининг ўлчамларини асословчи, иншоотнинг атроф-муҳитига таъсири даражаси тўғрисидаги маълумотлар ва бошқа техник-иктисодий кўрсаткичлар тайёрлайди;

иншоотларни қуриш, сувнинг ҳолатига, худуднинг ободончилигига ва бошқаларга салбий таъсир кўрсатувчи корхоналар, бинолар ва иншоотларни ёпиш ёки бузиб ташлаш юзасидан чора-тадбирларни ишлаб чиқади.

75. Буюртмачи:

ишлаб чиқилган лойиҳани лойиҳа ташкилоти билан биргаликда белгиланган тартибда тегишли ташкилотлардан экспертизадан ўтказди;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича тегишли таклифларни ҳамда маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг тегишли қарори лойиҳасини ишлаб чиқиб, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, фавқулодда вазиятлар, Санэпидкўм органлари (санитария-муҳофаза зонаси бўйича), сув хўжалиги (ер усти сувлари бўйича), геология ва минерал ресурслар (ер ости ва минерал сувлар бўйича), қурилиш ва «Ўздавергеодезкадастр» кўмитаси (объект шаҳарлар, туманлар марказлари ва қишлоқ аҳоли пунктлари худудидан ўтганда) органлари ҳамда сув хўжалиги объектларидан фойдаланувчи ташкилотлар билан келишади;

келишилган таклиф ва қарор лойиҳасини тасдиқлаш учун белгиланган тартибда тегишлича маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларига тақдим қилади.

76. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш юзасидан ишлаб чиқилган таклифлар маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ҳузуридаги Ер участкаларини бериш (реализация қилиш) масалаларини кўриб чиқувчи комиссиялар томонидан белгиланган тартибда кўриб чиқилади.

77. Материалларнинг комиссия томонидан кўриб чиқилиши натижалари далолатнома билан расмийлаштирилади, унда қуйидагилар кўрсатилади:

комиссия таркиби;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарига киритиладиган ер участкаларига тавсиф;

ер участкасидаги қурилишлар, иншоотлар, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги иншоотлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими, кўп йиллик дарахтзорлар, уларнинг баланс қиймати;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини маъқуллаш тўғрисида комиссия хулосаси;

экология ва атроф-муҳитни, моддий маданий меърос объектларини муҳофаза қилиш, сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини, шунингдек, соҳил бўйи ва санитария-ҳимоя минтақалари учун ажратилган ер майдонларидан фойдаланиш бўйича тавсия этиладиган чора-тадбирлар;

комиссиянинг ихтиёрига кўра бошқа масалалар.

78. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарининг комиссия томонидан маъқулланган чегаралари (худудлари):

туман аҳамиятига эга бўлган каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги иншоотлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими бўйича — экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, Санэпидқўм, сув хўжалиги ҳамда Қишлоқ хўжалиги вазирлиги туман органлари билан;

вилоят ва Тошкент шаҳри аҳамиятига эга бўлган каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги иншоотлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими, минерал сув манбалари ва бошқа сув объектлари бўйича — экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, Санэпидқўм, сув хўжалиги ҳамда Қишлоқ хўжалиги вазирлиги вилоят органлари билан;

трансчегаравий, вилоятлараро ва алоҳида аҳамиятга эга бўлган сув объектлари, шунингдек, минерал сув манбалари ва республика аҳамиятига эга бўлган бошқа курортлар ва санаторийлар даволаш воситалари бўйича Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Сув хўжалиги вазирлиги, Қурилиш вазирлиги, Давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги билан келишилади.

Балиқчилик саноати аҳамиятига эга бўлган иншоотларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналари экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, сув хўжалиги ҳамда ветеринария органлари билан келишилади.

Дарёлар, қуримайдиган сойлар, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги иншоотлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими шаҳар, туманлар марказлари ва қишлоқ аҳоли пунктлари ҳудуди бўйича ўтганда сувни муҳофаза қилиш зоналари ва соҳил бўйи минтақалари тегишли қурилиш ва Қишлоқ хўжалиги вазирлиги органлари билан келишилади.

Минерал сув манбалари ва бошқа маҳаллий аҳамиятга эга бўлган курортлар ва санаторийлар даволаш воситаларининг санитария-муҳофаза зоналари соғлиқни сақлаш ва қасаба уюшмалари вилоят органлари билан, республика аҳамиятига эга бўлганлари эса Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши билан келишилади.

79. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича тасдиқлашга тақдим этиладиган материаллар қуйидагиларни ўз ичига олиши керак:

комиссиянинг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тўғрисидаги далолатномаси;

давлат ва бошқа органларнинг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари келишилганлиги тўғрисидаги хулосалари;

режали-картография материал.

80. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза қилиш зоналарини белгилаш бўйича тасдиқлашга тақдим этиладиган материаллар юборилган тегишли давлат

ташкilotлари уларни 3 кун ичида кўриб чиқади ва кўриш натижалари бўйича ўзларининг асосли хулосаларини беради.

81. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари:

туман аҳамиятига эга бўлган каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлар, шунингдек, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектлари бўйича — туманлар ҳокимларининг қарорлари билан;

вилоят ва Тошкент шаҳри аҳамиятига эга бўлган дарёлар, қуримайдиган сойлар, сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, шунингдек, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектлари бўйича — Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимларининг қарорлари билан;

трансчегаравий, вилоятлараро ва алоҳида аҳамиятга эга бўлган сув объектлари, шунингдек, минерал сув манбалари ва республика аҳамиятига эга бўлган бошқа курортлар ва санаторийлар даволаш воситалари бўйича — Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари билан тасдиқланади.

82. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарининг тегишли тартибда тасдиқланган чегаралари (худудлари) жойнинг ўзида (натурада) огоҳлантирувчи белгилар билан ифодаланади.

83. Лойиҳа ташкilotи томонидан ҳар бир сув объектининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари худудининг паспорти ушбу Низомга [2-иловадаги](#) шаклда тайёрланади.

Муҳофаза этиладиган худуднинг паспортида иншоотнинг номи, белгиланган зоналар (минтақалар) ва бу зоналардаги ердан фойдаланиш тартиби кўрсатилади.

Паспортга белгиланган зоналар (минтақалар) чегараси (худуди) акс этирилган картографик материал илова қилинади.

Паспорт маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органи раҳбари томонидан имзоланади ва хўжалик фаолияти тартибига риоя қилинишини назорат қилиш учун давлат назорати ва бошқа манфаатдор органларга юборилади.

84. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш зоналарида ва уларга туташиб кетувчи худудларда сувни ифлосланиш, булғаланиш ва камайиб кетишдан муҳофаза қилишни, шунингдек, сув ҳолати ва ундан фойдаланиш тартиби яхшиланишини таъминловчи қуйидаги чора-тадбирлар амалга оширилади, жумладан:

технологик чора-тадбирлар — саноат сув таъминотининг сув айланиши тизимлари, оқава сув тозалаш ва зарарсизлантириш иншоотларини қуриш;

оқава сувлар қолдиқларидан иктисодиёт тармоқларида фойдаланган ҳолда утиллаштириш бўйича;

саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш объектлари оқава сув тозалаш ва зарарсизлантириш иншоотларининг барқарор ишлашини таъминловчи технологик жараёнларини ташкил этиш бўйича;

ифлос оқава сувлар ҳосил бўлишини истисно этувчи технологик жараёнларни ташкил этиш бўйича;

ўрмон-мелиоратив ва агротехник чора-тадбирлар — сув объектлари қирғоқларининг мустаҳкамлигини таъминлаш, уларни ўпирилишдан, ботқоққа айланишдан сақлашга, шунингдек, сув объектлари сув оқимининг табиий режимини барқарорлаштириш ва яхшилаш;

ирригация-мелиорация чора-тадбирлар — сувдан фойдаланишда қулай шароитлар яратишни таъминловчи сув хўжалиги иншоотларини қуриш, шунингдек, зарур ҳолларда дарё, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ўзанларини, ҳовуз, кўллар ва сув омборларининг тубларини зарарли балчиқ ва чўкиндилардан тозалашни назарда тутувчи;

санитария-техник чора-тадбирлар — сув объектига ташланадиган оқава сувларни зарарсизлантириш ва хавфсизлантиришни таъминлаш, шунингдек, санитария-муҳофаза зонасини ва хўжалик фаолияти юритиладиган худудни тузиш;

ташкилий чора-тадбирлар — сувнинг ҳолатига салбий таъсир кўрсатувчи корхоналар, бинолар ва иншоотларни сувни муҳофаза қилиш зоналаридан кўчириш ёки ёпиш; атроф-муҳитга қулай таъсир кўрсатиш учун ифлослантирувчи воситалардан фойдаланилмай кўкаламзорлаштириш ва дарахт экиш.

85. Янгидан қурилаётган сув хўжалиги объектларининг сувни муҳофаза қилиш зоналарида бу чора-тадбирларни амалга ошириш харажатлари уларни қуриш қийматига тегишли бўлади.

Мавжуд сув хўжалиги объектларида сувни муҳофаза қилиш зоналари белгиланиши муносабати билан ҳудуднинг ифлосланишини бартараф этиш бўйича ишлаб чиқиладиган технологик ва санитария-техник чора-тадбирлар ифлосланиш манбалари ҳисобланган ташкилотлар, шунингдек, фуқароларнинг ўз маблағлари ҳисобидан амалга оширилади. Улар бу кўрсатмаларни бажаришдан бош тортган тақдирда, уларга нисбатан белгиланган тартибда маъмурий, иқтисодий ва бошқа даъволар қўзғатилади.

Ирригация ва мелиорация, агротехник ва ташкилий чора-тадбирлар сув хўжалиги объектлари қарашли бўлган тегишли вазирликлар ва идоралар ҳамда бошқа ташкилотлар маблағлари ҳисобидан бажарилади.

86. Сувни муҳофаза қилиш зоналарида ердан фойдаланиш, хўжалик фаолиятини юритиш ва бошқа ҳатти-ҳаракатлар бўйича мазкур низомда назарда тутилган режимларга риоя этиш мажбурияти ер эгалари, ердан фойдаланувчилар ва ер ижарачиларига юклатилади.

Белгиланган режимга риоя этишнинг давлат назорати маҳаллий ижро этувчи ҳокимият, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда Санэпидқўм органлари, шунингдек, Сув хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Сув хўжалиги объектлари хавфсизлигини ва сувдан фойдаланишни назорат қилиш инспекцияси томонидан амалга оширилади.

Сув хўжалиги объектлари ва улардаги иншоотларни назорат қилиш ҳамда уларни муҳофаза қилиш бўйича зарур чора-тадбирларни амалга ошириш улар қарашли бўлган ташкилотлар томонидан қонунчиликда белгиланган тартибда амалга оширилади.

Сувни муҳофаза қилиш зоналарида жорий қилинган режимга риоя қилишда жамоатчилик назорати қонунчиликда белгиланган тартибда амалга оширилади.

10-боб. Яқунловчи қонда

87. Ушбу Низом талаблари бузилишида айбдор бўлган шахслар қонунчиликка мувофиқ жавоб берадилар.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тартиби тўғрисидаги **низоми**

1-ИЛОВА

Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш

СХЕМАСИ

1. Сув объектлари сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш учун тақдимнома (хулоса) олинади.

2. Лойиҳани ишлаб чиқиш учун техник топшириқ тайёрланади ва келишилган ҳолда тасдиқланади.

3. Лойиҳа ташкилоти билан сув объектлари сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича белгиланган тартибда шартнома имзоланади.

Лойиҳа ташкилоти томонидан техник топшириқ ва мазкур низом асосида лойиҳа ишлаб чиқилади.

4. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича лойиҳа белгиланган тартибда манфаатдор идора ва ташкилотлардан экспертизадан ўтказилади.

5. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ва ажратиш бўйича таклифлар тайёрланади ҳамда белгиланган тартибда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига кўриб чиқиш учун киритилади.

Таклифлар Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан ўрганиб чиқилади ва сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ва ажратиш бўйича тегишли қарор қабул қилинади.

6. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ва ажратиш бўйича қарор ижро учун буюртмачиларга ва манфаатдор ташкилотларга юборилади.

7. Трансчегаравий, вилоятлараро ва алоҳида аҳамиятга эга бўлган сув объектлари сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича таклифлар белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига киритилади.

8. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ва ажратиш бўйича таклифлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда кўриб чиқилади ва қабул қилинган қарор ижро учун буюртмачиларга ва манфаатдор вазирлик ва идораларга юборилади.

9. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарининг чегаралари (худудлари) белгиланган тартибда жойида (натурада) белгиланади ва ажратилади.

Буюртмачилар ва бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар томонидан белгиланган тартибда тегишли муҳофаза ишлари амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тартиби тўғрисидаги низомга
2-ИЛОВА

Ўзбекистон Республикаси _____ вилояти (_____ тумани)
худудидаги _____ нинг
(суб объектининг номи)

сувни муҳофаза қилиш (санитария-муҳофаза) зонаси (соҳил бўйи, санитария-ҳимоя минтақаси)
худудининг
ПАСПОРТИ

1. _____

(сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари, соҳил бўйи ва санитария-ҳимоя минтақалари худудларини тасдиқлаган органнинг номи, ҳужжатнинг тартиб рақами ва санаси ҳамда унинг номи) илова қилинаётган график материалларга мувофиқ чегараларда умумий майдони _____ га, жумладан _____ га соҳил бўйи минтақаси бўлган сувни муҳофаза қилиш зонаси белгиланган.

2. Сувни муҳофаза қилиш (санитария-муҳофаза) зонасининг худуди сув сатҳи чизиғидан _____ м, соҳил бўйи (санитария-ҳимоя) минтақаси эса _____ м масофада белгиланган.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил « _____ » _____ даги _____ -сон қарори билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси худудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тартиби тўғрисидаги низомга мувофиқ сувни муҳофаза қилиш (санитария-муҳофаза) зонасида (соҳил бўйи ва санитария-ҳимоя минтақаларида) қуйидагилар тақиқланади:

1) _____

2) _____

4. Сувни муҳофаза қилиш (санитария-муҳофаза) зонаси ва соҳил бўйи (санитария-ҳимоя) минтақасида қуйидаги биринчи навбатдаги чора-тадбирларни амалга ошириш мўлжалланади:

5. Фермер ва деҳқон хўжаликлари, кластер ташкилотлар ҳамда бошқа ташкилотлар раҳбарлари ва фуқаролар сувни муҳофаза қилиш (санитария- муҳофаза) зонасида хўжалик фаолияти режимига риоя этилиши учун жавоб берадилар.

_____ вилоят (_____ туман) ҳокими

_____ (имзо)

_____ (Ф.И.О.)

_____ вилоят Экология ва табиат
муҳофазаси

_____ (имзо)

_____ (Ф.И.О.)

Бош давлат назоратчиси

Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 11 декабрдаги 981-сон қарорига
2-ИЛОВА

Ўзбекистон Республикаси худудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ишларини амалга ошириш бўйича қўшимча

ЧОРА-ТАДБИРЛАР

Т/р	Тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Муддати	Масъул ижрочилар
I. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорларнинг жойлардаги ижросини ўрганиш ҳамда маълумотлар базасини тўлиқ ташкил қилиш				
1.	Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилган норматив-ҳуқуқий	1. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилган норматив-ҳуқуқий	2019 йил декабрь	Сув хўжалиги вазирлиги, манфаатдор вазирлик ва идоралар

	хужжатларни таҳил қилиш ҳамда ушбу қарорга мувофиқлаштириш.	хужжатларни таҳлил қилиш. 2. Қабул қилинган норматив-ҳуқуқий хужжатларни белгиланган тартибда ушбу қарорга мувофиқлаштириш.	2020 йил январь	
2.	Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган норматив-ҳуқуқий хужжатлар ижросини таъминлаш юзасидан вазирликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари ҳамда ташкилотлар томонидан қабул қилинган қарорлар (буйруқлар)ни хатловдан ўтказиш ҳамда маълумотлар базасини тўлиқ ташкил қилиш.	1. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорлар (буйруқлар)ни хатловдан ўтказиш. 2. Вазирликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликларининг маълумотлар базасини тўлиқ ташкил қилиш.	2020 йил январь 2020 йил февраль	Сув хўжалиги вазирлиги, «Уйжойкоммунхизмат» вазирлиги, Давлат экология кўмитаси, Давлат геология кўмитаси, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар ҳамда уларнинг тизим ташкилотлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, ишчи гуруҳлар
3.	Табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорларнинг жойлардаги ижросини ўрганиш.	1. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари ўрнатилган тартибда белгиланган сув объектлари ҳолатини жойларда ўрганиш бўйича ишчи гуруҳлар таркибини тасдиқлаш. 2. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари ўрнатилган тартибда белгиланган табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг рўйхатини ишлаб чиқиш.	2020 йил август 2020 йил октябрь	Давлат экология кўмитаси, Давлат геология кўмитаси, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, ишчи гуруҳлар

		<p>3. Табиий ер усти ва ер ости сув объектлари ҳолатини жойларда ўрганиш ҳамда мавжуд камчилик ва муаммоларни аниқлаш.</p> <p>4. Табиий ер усти ва ер ости сув объектларида аниқланган камчиликлар ва муаммоларни бартараф қилиш ва уларнинг олдини олиш бўйича қўшимча чорларни белгилаш ва ижросини назоратга олиш.</p>	<p>2020-2021 йиллар жадвал бўйича</p> <p>2021-2022 йиллар белгиланган муддатларда</p>	
4.	<p>Сув омборлари, каналлар, коллекторлар, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимлари ва бошқа сув хўжалиги объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорларнинг жойлардаги ижросини ўрганиш.</p>	<p>1. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари ўрнатилган тартибда белгиланган сув хўжалиги объектлари ҳолатини жойларда ўрганиш бўйича ишчи гуруҳлар таркибини тасдиқлаш.</p> <p>2. Ишчи гуруҳлар томонидан сувни муҳофаза қилиш ва соҳил бўйи минтақалари, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-ҳимоя минақалари белгиланган сув омборлари, каналлар ва коллекторлар, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектларининг рўйхатини ишлаб чиқиш.</p> <p>3. Ишчи гуруҳлар томонидан рўйхатда белгиланган сув омборлари, каналлар ва коллекторлар, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва</p>	<p>2020 йил январь</p> <p>2020 йил январь</p> <p>2020-2021 йиллар жадвал бўйича</p>	<p>Сув хўжалиги вазирлиги, «Уйжойкоммунхизмат» вазирлиги, «Ўзбекгидроэнерго» АЖ, Давлат экология қўмитаси, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, ишчи гуруҳлар</p>

		<p>бошқа сув хўжалиги объектларининг ҳолатини жойларда ўрганиш ҳамда мавжуд камчилик ва муаммоларни аниқлаш.</p> <p>4. Сув омборлари, каналлар ва коллекторлар, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектларида аниқланган камчиликлар ва муаммоларни бартараф қилиш ва олдини олиш бўйича қўшимча чораларни белгилаш ва ижросини назоратга олиш.</p>	2020-2021 йиллар жадвал бўйича	Сув хўжалиги вазирлиги, «Уйжойкоммунхизмат» вазирлиги, «Ўзбекгидроэнерго» АЖ, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари
II. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш				
5.	<p>Табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича устувор сув объектларини аниқлаш ва уларнинг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини ўрнатилган тартибда босқичма-босқич белгилаш.</p>	<p>1. Табиий ер усти ва ер ости сув объектлари сувининг сифат кўрсаткичлари бўйича маълумотларни таҳлил қилиш.</p> <p>2. Сувнинг сифат кўрсаткичи бўйича талабларга жавоб бермайдиган ва стратегик аҳамиятга эга бўлган табиий ер усти ва ер ости сув объектларини аниқлаш ҳамда уларнинг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини босқичма-босқич белгилаш бўйича зарур чоралар кўриш.</p>	<p>2020 йил жадвал бўйича</p> <p>2020 — 2030 йиллар жадвал бўйича</p>	<p>Давлат экология кўмитаси, Давлат геология кўмитаси, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, ишчи гуруҳлар</p>
6.	<p>Сув омборлари, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектларининг сувни</p>	<p>1. Сув омборлари, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектлари сувининг</p>	2020 йил жадвал бўйича	Сув хўжалиги вазирлиги, Давлат экология кўмитаси, Давлат геология кўмитаси, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа

	муҳофаза қилиш ва соҳил бўйи минтақаларини, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-муҳофаза минтақаларини белгилаш бўйича устувор объектларни аниқлаш ҳамда уларнинг сувни муҳофаза қилиш ва соҳил бўйи минтақаларини, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-ҳимоя минтақаларини ўрнатилган тартибда босқичма-босқич белгилаш.	сифат кўрсаткичлари, техник ҳолати бўйича маълумотларни таҳлил қилиш. 2. Сувнинг сифат кўрсаткичи ва фойдаланиш бўйича талабларга жавоб бермайдиган стратегик аҳамиятга эга бўлган сув омборлари, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектларини аниқлаш ҳамда уларнинг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича белгиланган тартибда зарур чоралар кўриш.	2020 — 2030 йиллар жадвал бўйича	вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, ишчи гуруҳлар
7.	Табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарининг электрон хариталарини яратиш.	1. Табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини хатловдан ўтказиш. 2. Хатлов якуни бўйича маълумотлар асосида сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини аниқ чегараларини белгилаш. 3. Табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарининг геоахборот базасини яратиш.	2020 — 2022 йиллар жадвал бўйича	Давлат экология кўмитаси, Давлат геология кўмитаси, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, ишчи гуруҳлар
III. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш бўйича назоратни кучайтириш				
8.	Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва	1. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва	ҳар йили жадвал бўйича	Давлат экология кўмитаси, Давлат геология кўмитаси,

	<p>санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорлар ижросини жойларда мақсадли ўрганиб, натижасини танқидий муҳокама қилиб бориш.</p>	<p>санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорлар ижросини жойларда мақсадли ўрганиб бориш бўйича ишчи гуруҳалар таркибини тасдиқлаш ҳамда уларнинг жойларда тизимли равишда ишини ташкил қилиш.</p> <p>2. Ўрганиш натижаларини Қорқалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари билан жойларда танқидий муҳокама қилиш ҳамда аниқланган камчиликлар юзасидан чора-тадбирларни тасдиқлаш.</p>	<p>хар йили жадвал бўйича</p>	<p>Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари</p>
<p>9.</p>	<p>Устувор равишда аниқланган сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва соҳил бўйи минтақалари, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-ҳимоя минтақаларини белгилаш бўйича тасдиқланган чора-тадбирлар ижроси устидан тизимли мониторинг ўрнатиш ҳамда натижаларини таҳлил қилиб бориш.</p>	<p>Устувор равишда аниқланган сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва соҳил бўйи минтақалари, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-ҳимоя минтақаларини белгилаш бўйича тасдиқланган чора-тадбирлар ижроси устидан тизимли мониторинг ўрнатиш ҳамда мониторинг натижаларини таҳлил қилиш.</p> <p>Таҳлил натижаларини вазирлик ва қўмиталар ва идораларнинг ҳайъат йиғилишларида танқидий муҳокама қилиб бориш.</p>	<p>хар йили жадвал бўйича</p>	<p>Давлат экология қўмитаси, Давлат геология қўмитаси, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Сув хўжалиги вазирлиги, «Уйжойкоммуналхизмат» вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, «Ўзгидроэнерго» АЖ, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари</p>

йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида» 2003 йил 24 сентябрдаги 411-сон қарорига 1-илованинг 1-банди.

4. Вазирлар Маҳкамасининг «Экотуризмни ривожлантириш ва сув омборларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари доирасида ер участкалари ажратиш тартибини такомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида» 2018 йил 3 декабрдаги 978-сон қарорининг 6-банди.

(Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 12.12.2019 й., 09/19/981/4136-сон; Қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 20.11.2021 й., 09/21/694/1075-сон, 30.11.2021 й., 09/21/721/1110-сон; 05.04.2022 й., 09/22/153/0266-сон; 28.09.2023 й., 09/23/500/0732-сон; 24.07.2024 й., 09/24/439/0543-сон; 30.01.2025 й., 09/25/48/0093-сон)